

זה היה אחרי החגים, בחודש השני לשנת הלימודים. ילדי כיתה א ישבו בכיתה ועבדו. ברקע נשמע הצלצול המבשר על תומו של השיעור והיציאה להפסקה. הילדים הניחו את חפציהם במקומם ופנו לעיסוקיהם בחצר המשחקים.

רק רות ושלוש חברותיה לשולחן נותרו ישובות במקומן. אחרי שיצאה אילנה המורה מן הכיתה, נכנסתי אני. רציתי לבדוק שהכיתה נותרה ריקה, שכן במהלך ההפסקה כל הילדים צריכים להיות בחוץ (שאלתי עצמי לא פעם מדוע כך הדבר. האם אין אנו סומכים עליהם? האם אנו מגנים עליהם? ברור לי ששתי התשובות נכונות, אך תשובה אחת מוחצת עדיין מחפשת דרכה אל מרכז העצבים במוחי...) לבשתי על עצמי מסכת נחמדות (הרי מיהי מורה אם לא שחקנית העוטה על פניה מסכות ממסכות שונות?).

"בנות חמודות, אתן זוכרות שצריך לצאת החוצה?"

רות המשיכה לשבת במקומה, בעוד שאר חברותיה מסדרות את חפציהן.

"רות, חמודה, שמעת את דבריי?"

רות נותרה בשתיקתה והמשיכה לעבוד. לא נראה כלל כי בכוונתה לעשות כדבריי ולצאת להפסקה. מתחת למסכת הנחמדות, החלה מציצה מסכת התקיפות.

"רות, שוב אני אומרת, את צריכה לאסוף את דבריי ולצאת."

חשבתי שאם אעשה עבודה את הצעד הראשון, יקל עליה הדבר. הרמתי אחד מן הטושים שלה והנחתי אותו בקלמרה. לפתע החלה רות לצעוק: "זה שלי... את לא תגעי בזה... את חוצפנית". היא חטפה את הטוש מידי והמשיכה לצעוק.

בתחילה הופתעתי, לא ידעתי מה לומר, איך להגיב. רות ילדה שקטה ומנומסת, מניין באו הצעקות? מניין לה המילים הללו?

* למוניקה, שזרעה את זרעי הלמידה; ליהודית, שהשקתה, דישנה והביאה לפריחה.

הסברתי לה שוב כי עליה לסדר את הדברים ולצאת לחצר; אם לא, אאסוף אני את חפציה ואניח אותם בצד. היא המשיכה לצעוק:
"זה שלי... את לא תגעי... אני אגיד אותך לאימא שלי..." היא הרימה את ידה.

לא ידעתי אם באמת בכוונתה להכות בי. נבהלתי, חששתי: האם ראתה את הפחד מבצבץ מבעד למסכת התקיפות?
"רות, אני סופרת עד־שלוש, ואז אם לא תצליחי בעצמך לאסוף את חפצך, אעשה זאת בשבילך. אחת..."
רות המשיכה לעבוד. כאילו דיברתי אל מישהו אחר בכיתה, למרות שזו הייתה ריקה לגמרי.
"שתיים..."

נראה כי גם הפעם לא הגיעו דבריי אליה. שוב החלו המחשבות מתרוצצות בין שבילי מוחי: מה אעשה אם לא תאסוף? כיצד אנהג? האם באמת אגע בחפציה למרות התנגדותה?
"שלוש..."

ורות עוד עובדת. פחדתי. אם תרים עליי שוב את ידה, מה אעשה? אם תכה אותי, כיצד אגיב?
אספתי בחופז אחד את כל החפצים שלה, הנחתי אותם בקלמר בזריזות לפני שתספיק להגיב למעשיי.

היא פתחה שוב בצעקות וצרחות: "את לא תגעי... זה שלי... חוצפנית אחת".
הפעם הנחתי את הקלמר רחוק מהישג ידה. אי שם באופק נפשי הצלחתי לעצור את הפחד המבעבע בתוכי כדי שלא תבחין בו. אמרתי לה בקול שקט והחלטי ככל האפשר שתקבל את הקלמר אחרי ההפסקה. יצאתי מן הכיתה. רות רצה אחריי, צועקת וחוזרת על אותן מילים שוב ושוב.

התנשמתי וישבתי לעשות סדר במחשבותיי. בתוכי התרוצצו שאלות רבות אנה ואנה: מה היה עליי לעשות? האם באמת הייתי צריכה להתעקש שתצא החוצה? וכי מה היה קורה לו הייתה נשארת בכיתה? ועכשיו, כיצד אגרום לה להירגע, לחדול מצעקותיה?

אחרי ההפסקה חזרה אילנה, מחנכת הכיתה. סיפרתי לה את שהתרחש. היא דיברה עם רות וכך נפתרו העניינים. לפחות כך חשבתי, אך לא! טעייתי ובגדול, בעצם הייתה זו רק ההתחלה.

מאז אותו יום חזרה אותה תופעה על עצמה שוב ושוב, בשינויים קטנים: פעם התרגזה רות כי לא רצתה להפסיק את המשחק בחצר; פעם אחרת כי לא הייתה ראשונה בתור; ופעם כי לא בחרתי בה להיות העוזרת שלי בשיעור אנגלית. הפעם הזאת הייתה קשה לי במיוחד. בתחילת כל שיעור אני נוהגת לבחור ילד או ילדה שיהיו העוזרים שלי לאותו שיעור. הפעם בחרתי בלוטם. רות התרגזה על בחירתי והחלה לטעון בתוקף: "לא! היום אני העוזרת שלך". היא הביאה את הכיסא שלה, הניחה אותו לידי והתיישבה עליו. שוב החלפתי מסכה מבעד למסכה: כיצד עליי לגשת אליה? כל עצבי היו דרוכים. האם תהיה גם פעם זו כמו קודמותיה?

פתחתי את ארון המסכות שבנפשי. הן היו כולן מסודרות שם בארון, תלויות, מונחות בערמה. איזו מסכה עליי לעטות עכשיו? התחלתי מודדת אותן במחשבותיי בזריזות. חובשת, עוצרת, חושבת וזורקת אותן בזו אחר זו - נחמדות, תקיפות, סלחנות, רחמנות... איזו מסכה מתאימה? בסופו של דבר סקרתי את הרצפה לרגליי. התכופפתי, הרמתי שוב את מסכת התקיפות ועטיתי אותה על פניי ברוב גאון והדר ואמרתי:

"רות, היום בחרתי בלוטם שתהיה העוזרת שלי. עליך להחזיר את הכיסא ולשבת במקומך"

ברגע בו החלה לצעוק, רציתי ללחוץ על כפתור "עצור" מרוב בהלה, אבל התגברתי. היא צעקה וכעסה ואני חזרתי שוב בטון תקיף:

"רות, את צריכה לחזור למקומך!"

היא קרבה אליי והכתה אותי בכתפי. הייתי בהלם. לא חשבתי שבאמת תעז לעשות זאת.

הרמתי את קולי: "את לא מרביצה לי, עכשיו את יוצאת מהכיתה!" משלא יצאה, הוצאתי אותה אני מהכיתה. שם לקחה אותה נעמי הסייעת, וניסתה, ללא הועיל, להרגיעה.

גם בשיעור עידוד קריאה, אותו אני מלמדת מיד אחרי שיעור אנגלית, לא נכנסה רות לכיתה. שאלתי את עצמי אם עליי להתעקש שתיכנס לכיתה או לתת לה להישאר בחוץ; מה נכון, מה לא נכון. העניין חזר על עצמו במשך כמה שבועות בשיעורים שלי ובשיעורים אחרים.

לאחר מכן כל פעם מצאה רות על מה להתרגז, על מה לכעוס. לא יכולתי לצפות על מה תתרגז ולהקדים תרופה למכה. כך יצא שרות לא השתתפה בשיעוריי במשך כמה וכמה פעמים.

נותרתי אובדת עצות, עד שפעם אחת נכנסתי לכיתה, תוהה לעצמי מה יקרה, על מה תתרגז הפעם. חשבתי ששוב יחזור אותו הסרט על עצמו, בלא שתהיה לי האפשרות לעצור, להחזיר לאחור, להנמיך את הווליום. אבל טעיתי. באותו יום, במקום להכעיס אותי, במקום לתסכל אותי, במקום להשאיר אותי חסרת אונים, נכנסה לי רות ישר ללב.

אותו יום נכנסתי לכיתה, פתחתי את שיעור האנגלית כהרגלי בחלוקת משימה. המשימה של רות הייתה לצאת החוצה ולבדוק אם יש עננים בשמיים.

"לא! אני רוצה לבדוק פרפרים!" היא אמרה.

אבל אור כבר חזרה וציירה אותם על הלוח. רות דרשה שאור תמחק את הפרפרים ותצייר משהו אחר. חככתי בדעתי אם לבקש מאור למחוק את הפרפרים. האם זה מה שיגרום לרות לא להתרגז הפעם? ידעתי כבר שאין טעם, אם רות לא תתרגז עכשיו על הפרפרים היא תתרגז על משהו אחר מאוחר יותר, ולכן אמרתי לה: "לא". היא החלה לצעוק, ואני התחלתי שוב במלאכת החיפוש בארון המסכות שלי.

אבל עוד לפני שהספקתי לבחור מסכה מתאימה, הרימה רות יד כדי להכות אותי. נראה שמיד, אולי אפילו מבלי לשים לב, הרגשתי את הכעס עולה בתוכי בלי שום מסכות:

"פה את לא מרביצה, רות", אמרתי ועיניי בערו. החלטתי שהפעם - לא! יהיה מה שיהיה!

היא הורידה את היד ואמרה: "אז חיבוק".

פרשתי בפניה את ידי. והיא, כמו נורתה ישר אל ביניהן, התרפקה בזרועותיי והחזירה לי חיבוק. הרגשתי איך הכעס שלה ושלי זורמים החוצה, כמו זולגים במהירות אל הרצפה, עד שכל שנותר בגופי הייתה אהבה.

רק לאחר מספר ימים הבנתי מדוע לא הצלחתי קודם ליצור קשר עם רות. בכל פעם שחיפשתי בארון המסכות שלי, שכחתי דבר אחד חשוב מאוד: להביט בראי... אילו הייתי עושה זאת, הייתי רואה את דמותה של רות משתקפת בדמותי - סוערת, חוששת, מחפשת אהבה וחיבוק, לא מוותרת, כמו מושכת בחוטים כדי לזכות בחיבוק אחד קטן.

לרות לקח כמה חודשים למצוא את הדרך. לי לקח זמן רב הרבה יותר. גיליתי זאת בעזרתה של רות, מורה קטנה כבת שבע. מורה קטנה אך ע-נ-ק-י-ת.